

Formeel advies 2025-02 van de Vlaamse Planningscommissie

Overeenkomstig de wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gecoördineerd op 10 mei 2015, artikel 92, §3, vervangen bij het decreet van 29 maart 2019 houdende wijziging van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.

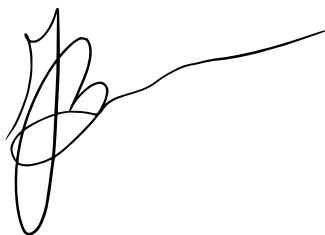
Overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 over de planning van het medisch aanbod, artikel 3, §1.

Na geldige beraadslaging brengt de Vlaamse Planningscommissie het volgende advies uit:

VPC – Advies over de subquota voor de tandartsen en tandarts-specialisten voor 2029

Dit advies werd voorbereid door de kamer voor tandartsen en tandarts-specialisten van de Vlaamse Planningscommissie in haar digitale vergadering van 10 november 2025. Het advies werd finaal goedgekeurd op de digitale vergadering van de voltallige Vlaamse Planningscommissie van 1 december 2025.

Aantal bladzijden (inclusief dit blad): 6

Jonas Brouwers

Voorzitter Vlaamse Planningscommissie

Petra Maes

Ondervoorzitter Vlaamse Planningscommissie

VPC – Advies over de subquota voor de tandartsen en tandarts-specialisten voor 2029

Met artikel 4/7 van het koninklijk besluit van 19 augustus 2011 betreffende de planning van het aanbod van de tandheelkunde werd het maximaal aantal kandidaten geattesteerd door de universiteiten vallend onder de bevoegdheid van de Vlaamse Regering vastgesteld op 195 voor het jaar 2029.

1 Toelichting en methode

Het formeel advies werd opgemaakt door de kamer voor tandartsen en tandarts-specialisten van de Vlaamse Planningscommissie en werd gebaseerd op rapporten en adviezen beschikbaar op de website van de federale Planningscommissie Medisch aanbod. Het gaat hier in hoofdzaak over de rapporten betreffende het basisscenario¹ en de alternatieve scenario's² voor algemeen tandartsen en tandarts-specialisten, alsook het formele advies van de federale Planningscommissie Medisch aanbod inzake de contingentering voor 2029³. Deze informatie werd aangevuld met gegevens die ter beschikking werden gesteld door het Departement Zorg en de expertise van de leden.

2 Subquota 2029

Om aan de zorgnoden op het terrein te voldoen, adviseert de Vlaamse Planningscommissie de maximumquota zoals voorgesteld in Tabel 1:

Tabel 1. Maximumquota voor de opleidingen tot de bijzondere beroepstitels binnen de tandheelkunde voor 2029

Orthodontie	12
Parodontologie	5

Met haar advies over het maximumquotum voor parodontologie wijkt de Vlaamse Planningscommissie lichtjes af van het advies van de federale Planningscommissie Medisch aanbod, dat vier stageplekken adviseerde. Het geadviseerde subquotum van vijf stageplekken ligt echter volledig in lijn met de eerdere adviezen van de Vlaamse Planningscommissie betreffende de subquota voor 2026-2028. De Vlaamse Planningscommissie acht het behoud van een subquotum van vijf stageplekken parodontologie noodzakelijk om aan de zorgvraag te kunnen voldoen.

¹ De Tandartsen-workforce in 2046: basisprojectie uitgaande van de reële instroom tot 2022-2023, Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen, Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, september 2025.

² De Tandartsen-workforce in 2041: alternatieve projecties uitgaande van de reële instroom tot 2020, Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen, Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, januari 2022.

³ HWF Advies inzake de contingentering van de tandartsen (bepalen subquota 2028-2032), Planningscommissie - Medisch aanbod, mei 2023.

Bij haar advies over het maximumquotum voor orthodontie volgt de Vlaamse Planningscommissie het advies van de federale Planningscommissie Medisch aanbod.

Daarnaast adviseert de Vlaamse Planningscommissie om geen maximumquotum op te leggen voor algemeen tandarts, en dit omwille van twee redenen:

- 1) Eind 2021 was 34% van de algemeen tandartsen actief in de gezondheidszorg in de Vlaamse Gemeenschap ouder dan 60 jaar.⁴ De demografische trends maken duidelijk dat in de komende jaren de uitstroom groter zal zijn dan de instroom.
- 2) De Vlaamse Planningscommissie wenst het aantal opgeleide studenten maximaal te kunnen inzetten in de vervolgopleiding door voor minstens één beroepstitel geen maximum op te leggen.

3 Belangrijke limieten aan de bestaande opleidingscapaciteit

3.1 Bachelor- en masteropleiding

Om studenten tandheelkunde kwalitatief op te leiden tijdens hun klinische stage in de universitaire ziekenhuizen, moet er één begeleider per vijf studenten voorzien worden. Voor de bestaande opleidingscentra aan de UGent en KU Leuven is het momenteel al bijzonder moeilijk om voldoende ervaren tandartsen aan te trekken om deze ratio en dus de kwaliteit van de opleiding te waarborgen.

De schaarste aan opleiders zal de komende jaren verder toenemen. Niet alleen worden er de komende jaren meer studenten toegelaten tot de bacheloropleiding tandheelkunde om het historisch tekort van tandartsen in Vlaanderen sneller weg te werken. Vanaf 2027 zal er voor een klein aantal studenten ook een bacheloropleiding tandheelkunde ingericht worden aan de VUB.

De Vlaamse Planningscommissie apprecieert dat de Vlaamse Regering ruimte maakt voor extra investeringen in de bacheloropleiding tandheelkunde, maar vreest desondanks dat de verhoogde startquota niet gepaard kunnen gaan met een evenredige stijging van het kwalitatief opleidingsaanbod. Zelfs met het vrijmaken van voldoende financiële middelen is het hoogst onzeker of de nodige vacatures voor opleiders post factum ingevuld zullen geraken, gezien de schaarste aan tandartsen in Vlaanderen. Net zoals in 2023 en 2024 vraagt de Vlaamse Planningscommissie ook dit jaar aan de Vlaamse Regering om te overleggen met de faculteiten en de Vlaamse Planningscommissie hoe de beschikbare opleiders zo efficiënt als mogelijk ingezet kunnen worden en of de gevraagde kwalitatieve opleidingscapaciteit daadwerkelijk aanwezig is of op realistische wijze gecreëerd kan worden op korte termijn.

⁴ Tandartsen op de arbeidsmarkt 2017-2021 – Algemeen tandartsen, Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen, Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, juni 2024.

3.2 Vervolgopleidingen

De extra instromende kandidaat-tandartsen die starten aan de bachelor- en masteropleiding zullen na verloop van tijd onvermijdelijk doorstromen naar de vervolgopleidingen. Hierdoor wordt een aparte financiering voor de vervolgopleiding wenselijk geacht. Momenteel worden de universiteiten enkel gefinancierd voor het aanbieden van de basisopleiding. Elke interne bijkomende investering in de vervolgopleidingen gaan dan ook ten koste van de basisopleiding en omgekeerd.

Specifieke aandacht voor de specialisatieopleiding orthodontie

De Vlaamse Planningscommissie benadrukt dat met de huidige beperkte opleidingscapaciteit voor de opleiding tot tandarts-specialist in de orthodontie, het wenselijke maximumquotum van 12 kandidaten niet kan worden ingevuld. Om aan de noden op het terrein te kunnen voldoen, is een instroom van 12 kandidaten aangewezen. Eind 2021 was 25% van de tandarts-specialisten in de orthodontie actief in de gezondheidszorg in de Vlaamse Gemeenschap ouder dan 60 jaar.⁵ De komende jaren staan we dus voor een grote uitstroom van gepensioneerden terwijl het aantal consultaties binnen de orthodontie elk jaar toeneemt. Zo zien we dat binnen de permanente steekproef van het InterMutualistisch Agentschap (IMA) het aantal consultaties gesteld door tandarts-specialisten in de orthodontie is toegenomen van 870.060 in 2008 naar 1.185.940 in 2023 (+36,31%).

Met het aantal kandidaten dat momenteel wordt opgeleid tot tandarts-specialist in de orthodontie hebben de universiteiten die deze opleiding aanbieden hun maximumopleidingscapaciteit immers reeds bereikt. Er kunnen jaarlijks zes kandidaten starten aan de KU Leuven en om de twee jaar kunnen er vijf kandidaten starten aan de UGent. Dit komt neer op een maximale capaciteit van zeventien startende kandidaten per twee jaar in Vlaanderen. Een snelle verhoging van de opleidingscapaciteit is ook hier niet voor de hand liggend. Dit komt omdat naast een gebrek aan middelen ook de schaarste aan opleiders binnen de opleiding tot tandarts-specialist in de orthodontie, net zoals bij de bachelor- en masteropleiding tandheelkunde, op heden al een urgent probleem vormt.

4 Invoering beroepsbekwaamheden

De federale Raad van de Tandheelkunde bereidt op dit moment een advies voor over de invoering van drie bijzondere beroepsbekwaamheden voor algemeen tandartsen:

- Endodontologie;
- Kindertandheelkunde en bijzondere tandheelkunde; en
- Restauratieve tandheelkunde.

⁵ Tandartsen op de arbeidsmarkt 2017-2021 – Tandarts-specialisten in de orthodontie, Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen, Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, juni 2024.

Deze specialisaties verschillen qua activiteit, eindcompetenties en vormingstraject duidelijk van de bestaande reeds erkende beroepstitels. Zowel KU Leuven als UGent hebben voor beide specialisaties reeds een volwaardige opleiding in de aanbieding.⁶ Een formele beroepsbekwaamheid en erkenningscriteria zal de kwaliteit van de beroepsuitoefening van deze specialisaties verder versterken.

De Vlaamse Planningscommissie onderschrijft het belang van dit initiatief. De commissie vraagt dan ook aan de Vlaamse Regering om bij de federale overheid aan te sturen om bovenstaande bijzondere beroepsbekwaamheden effectief in te voeren voor erkende algemeen tandartsen.

5 Nood aan bijkomende data in het dashboard

Sinds enkele jaren kan de Vlaamse Planningscommissie bij de totstandkoming van haar adviezen rekenen op een dashboard dat het Departement Zorg ter beschikking heeft gesteld. De Vlaamse Planningscommissie vraagt om dit dashboard uit te breiden met extra data die de adviesverlening verder kan ondersteunen. De Vlaamse Planningscommissie heeft met name nood aan meer informatie over de beschikbaarheid en inzet van mondhygiënist (Hoeveel worden er erkend? Waar komen ze terecht? Wat doen ze van handelingen?). Van zodra bovenstaande beroepsbekwaamheden worden ingevoerd, is het wenselijk om ook hiervoor data te verzamelen zodat de Vlaamse Planningscommissie zicht krijgt op de verdeling van de beroepsgroep over de verschillende bekwaamheden.

6 Geografische onevenwichten in het zorgaanbod

Om het zorgaanbod af te kunnen stemmen op de zorgvraag is het niet voldoende om in te grijpen in het globaal aantal instromende zorgverleners. Het is ook cruciaal om mogelijke geografische discrepanties in het zorgaanbod te kunnen wegwerken. De Vlaamse Planningscommissie vraagt in eerste instantie dat er voldoende gegevens beschikbaar zijn om de geografische spreiding van zorgverleners te monitoren. De commissie vraagt met name aan de Vlaamse Regering om de ontwikkeling van het federale praktijkregister voor gezondheidszorgbeoefenaars op te volgen en aan te sturen op een datadeling met de Vlaamse overheid. In tweede instantie vraagt de Vlaamse Planningscommissie aan de Vlaamse Regering om vervolgens met de commissieleden in overleg te treden over een passend omkaderend beleid om geografische onevenwichten weg te werken. Specifieke aandacht moet hierbij gaan naar de Brusselse context.

7 Nood aan een taaltest voor buitenlandse tandartsen

De Vlaamse Planningscommissie is van oordeel dat het voor de kwaliteit van de zorgverlening in de Vlaamse Gemeenschap essentieel is dat de zorgverleners een goede kennis van de Nederlandse taal hebben. Vandaag kan er echter onvoldoende worden afgedwongen dat zorgverleners de officiële taal van de gemeenschap

⁶ https://onderwijsaanbod.kuleuven.be/opleidingen/n/SC_57362673?faseIds=1%2C2%2C3%2C4;https://studiekiezer.ugent.be/2025/master-of-science-in-de-specialistische-tandheelkunde-kindertandheelkunde-en-de-bijzondere-tandheelkunde-DNSPTAKT/starten; <https://studiekiezer.ugent.be/2026/master-of-science-in-de-specialistische-tandheelkunde-endodontologie-DNSPTAEN>

waarin ze werken machtig zijn. De commissie adviseert daarom aan de Vlaamse Regering om samen met de federale overheid te bekijken welke maatregelen er op dit vlak genomen kunnen worden.

Door strenger op te treden tegen actieve zorgverleners die het Nederlands onmachtig zijn, wordt bovendien een parallel circuit naast het bestaande subquotabeleid ingeperkt. Momenteel wordt immers enkel de instroom beperkt van kandidaten die hun masteropleiding binnen de tandheelkunde behaald hebben aan een Belgische universiteit. Door de buitenlandse instroom aan strengere criteria te onderwerpen, kan er een adequatere planning van het medisch aanbod worden opgezet.